

УДК 94(477):323.1

Звір Б. - ст. гр. МБ-21

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ В УМОВАХ ІМПЕРСЬКОГО ТИСКУ

Науковий керівник: канд. наук, з соц. ком. доцент Мацюк Г.Р.

Zvir B.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

THE FORMATION OF THE UKRAINIAN NATION UNDER IMPERIAL PRESSURE

Supervisor: associate professor Matsiuk Halyna

Ключові слова: імперський тиск, національна ідентичність, відродження

Keywords: imperial pressure, national identity, renaissance

Формування української нації є складним і тривалим процесом, що відбувався в умовах постійного зовнішнього впливу та імперського тиску. Протягом століть українські землі перебували під владою різних держав, зокрема Російської та Австро-Угорської імперій, що значною мірою визначило специфіку національного розвитку.

Імперська політика була спрямована на асиміляцію українського населення, обмеження використання української мови та пригнічення культурної самобутності. Особливо це проявлялося у заборонах української мови, таких як Валуєвський циркуляр 1863 року та Емський указ 1876 року, які суттєво обмежили розвиток українського друкованого слова та освіти.

Попри це, важливу роль у формуванні української нації відіграла інтелігенція, яка сприяла збереженню мови, культури та історичної пам'яті. Діяльність письменників, науковців і громадських діячів стала основою національного відродження. Через літературу, освіту та культурні ініціативи формувалася національна свідомість і усвідомлення спільної ідентичності.

У XIX – на початку XX століття відбувається активізація національного руху, що проявляється у створенні культурно-просвітницьких організацій, розвитку освіти рідною мовою та поширенні ідей державності. Важливим етапом стало формування модерної української нації, яка базується не лише на етнічній спільності, а й на спільних політичних і культурних цінностях.

Імперський тиск, парадоксально, став одним із чинників консолідації українського суспільства. Протидія утискам сприяла зростанню національної самосвідомості та прагненню до незалежності. У сучасних умовах історичний досвід боротьби за збереження національної ідентичності набуває особливої актуальності.

Особливу роль у збереженні та формуванні української нації відіграли культурні центри й освітні установи, створені в Галичині та Наддніпрянщині. Саме через діяльність шкільних товариств, гуртків, бібліотек і часописів українська культура отримувала майданчик для розвитку, що протистояв асиміляційним політикам імперій. Ці інституції сприяли вихованню нових поколінь з усвідомленою національною ідентичністю та національною самосвідомістю.

Отже, формування української нації відбувалося в складних умовах зовнішнього домінування, однак саме опір імперському тиску сприяв зміцненню національної єдності, розвитку культури та утвердженню ідеї державності.

Список використаних джерел:

1. Грушевський Михайло М. С. Історія України-Руси. – Київ: Наукова думка, 1991. 692 ст.
2. Формування української нації у XIX столітті під владою імперій: європейський та азійський впливи. History club. URL: https://www.alatyr-history.club/?page_id=2378.
3. Субтельний Орест О. Україна: історія. – Київ: Либідь, 1991. 720 ст.
4. Поліщук О. Українська політична нація – міф чи реальність? Наука. Релігія. Суспільство № 1. 2011. С. 170-177. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/85468/28-Polishchuk.pdf?sequence=1>
5. Яковенко Наталія Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст. – Київ: Генеза, 2006. 738 ст.
6. Рябчук М. (2001). Дві України. Критика. Рік V, число 10 (48). С.10-13. URL: <https://krytyka.com/ua/articles/dvi-ukrayiny>
7. Грицак Ярослав Я. Нарис історії України: формування модерної нації XIX–XX ст. – Київ: Генеза, 1996. 656 ст.
8. Звіт за результатами експертного обговорення в Одесі «Визначення актуальних проблем формування громадянської (політичної) ідентичності, оцінка стану розвитку демократичних процесів». 2015. С. 14. Отримано з : <http://www.ucipr.org.ua/documents/Harkov.pdf>
9. Касьянов Георгій Г. Теорії нації та націоналізму. – Київ: Либідь, 1999. 352 ст.